

Dette er saken

Ap Aften 26/10-95

DAGENS DEBATT: INNVANDRERSPØRSMÅL

■ Hva er forskjellen mellom Arbeiderpartiets syn og Fremskrittspartiets oppfatninger angående vårt nye «farverike fellesskap»? Og hva er evt. forskjellen mellom offisielle Ap-utsagn og synet hos partiets velgere? Og hva med Rune Gerhardsens uttalelser? Thorleif Øisang filosoferer over dette.

■ Rasisme-begrepet er et sterkt begrep fordi det er så historisk ladet, og nettopp derfor bør det ikke forsvinne som samtidets betegnelse. Det ikke å ville dele land og landets goder med mennesker som ikke er norske, er en god nok definisjon på rasisme, mener Cora Alexa Døving.

■ Kan innvandrerne i en viss grad skyldes på seg selv når det gjelder voksende motstand? Dette antydes av Hieu Quy Hoang, som selv kommer fra den tredje verden. Hvordan skulle det ende hvis alle nye folkegrupper her i landet skulle kreve sine egne særordninger, spør han.

Liten forskjell i innvandrersyn

Av Thorleif Øisang, Sandvika

Jeg ser at Rune Gerhardsen, i forbindelse med alt oppstyret omkring sammensetningen av Oslo byråd, har fått mange vondord fordi han angivelig har uttalt at det i innvandrerspørsmål er liten forskjell på Fremskrittspartiets og Arbeiderpartiets syn. Forskjellen ligger i grunnen bare i det retoriske, skal han ha sagt. Rune Gerhardsen har senere avsannet, eller skal vi si modifisert og presisert, denne uttalelsen. Han betoner at det i virkeligheten er stor forskjell på Fremskrittspartiets og Arbeiderpartiets syn i innvandrerspørsmålet. Jeg beklager i grunnen at Gerhardsen her går tilbake på hva han angivelig skal ha sagt, for jeg tror faktisk han har belegg for de uttalelser han fra først av ble tillagt. Hva angår Arbeiderpartiets syn, tenker jeg ikke her på hva som sentrale politikere fra tid til annen har uttalt om dette. Men hvis man med Arbeiderpartiets syn tenker på synspunktene hos den jevne arbeiderpartivelger, tror jeg faktisk ikke avstanden til det Fremskrittspartiet står for i denne sak, er særlig stor.

Så vidt jeg vet er det opplest og vedtatt, også av Carl I. Hagens politiske motstandere, at synspunktene til Fremskrittspartiet og dets leder ikke kan karakteriseres som rasistiske. Og når Rune Gerhardsen, i overensstemmelse med sitt «antisinnlig» syn (som jeg forøvrig synes er en både treffende og modig betegnelse), gir uttrykk for at den fremmedfrykt som kommer til uttrykk i befolkningen er noe vi må ta alvorlig og forsøke å gjøre noe

med, ikke bare ved å gi etter og akseptere, men ved også å stille krav til innvandrere, er jeg overbevist om at han har den absolutte majoritet av den norske befolkning med seg, heri også storparten av Arbeiderpartiets velgere. At Fremskrittspartiet i sin innvandrerpolitikk mener det samme, tror jeg faktisk er en realitet.

Når det fra angivelig arbeiderpartihold kommer til uttrykk synsmåter som uansett fordømmer et nyansert syn i innvanderdebatten – de karakteriserer faktisk dette som «rasisme» –, og når man fra samme hold reservasjonsløst hylder det farverike fellesskap, tror jeg dette bare er karakteristisk for en liten gruppe innen partiet, bestående av en slags progressiv innvanderintelligentsia, som skal demonstrere sin omsorg for medmennesker ved en nærmest selvutslettende toleranse overfor holdninger og kulturytringer som ellers synes oss svært fjerne.

Jeg må si jeg har svært liten forståelse for det politiske syn Fremskrittspartiet generelt står for, og mener det ville være en ulykke for land og folk om partiet skulle få anledning til genuint å realisere sitt samfunnssyn i praktisk politikk. Men akkurat i innvandrerspørsmålet har partiet gitt uttrykk for synspunktene som rent kognitivt synes riktige, nemlig at det er både betenkelig og farlig, i toleransens og kjærlighetens navn, å unnskylde og tale vel om foreteelser og tendenser vi ellers på det sterkeste ville tatt avstand fra.

Akkurat den samme reservasjon til det

farverike fellesskap, som nå for fullt dundrer på kongeriket Norges dør, og den samme balanserthet i innvandrerspørsmål tror jeg så absolutt er representativ for de mennesker som bifaller et sosialdemokratisk samfunnssyn, slik dette kommer, eller i alle fall bør komme, til uttrykk i Arbeiderpartiets innvandringspolitikk.

Så får det da ikke hjelpe at Carl I. Hagen bekjenner seg til de samme synsmåter.

Hva er egentlig rasisme?

Av Cora Alexa Døving, Oslo

Fintfølelse antropologers nyansering av rasismebegrepet har ført til bruken av ordet rasisme som noe man negativt kan måle egen fremmedfiendtlighet opp mot: *Jeg er ingen rasist, men neimen om jeg ville hatt en muslim som nabo!*

Da antropologene på slutten av 80-tallet i forbindelse med det økende antall innvandrere i norske byer fortalte oss at ubehagsfølelse over hvitløkslukkt i oppgangen eller misnøye med at den «fremmede» malte balkongen sin grønn ikke var det samme som rasisme, var dette sikkert av det gode. Det som imidlertid har skjedd, er at denne utvidelsen av hva som ikke er rasisme stadig øker – og det i stor grad gjennom å holde i hevd en rett forståelse av hva ordet rasisme egentlig betyr.

Det er antagelig sant at det finnes få rasister i betydningen «vi liker ikke utlendinger fordi de ikke er like intelligente og flinke og ikke er kommet like langt på ut-

viklingens stige som oss». Rasisme i betydningen av en ideologi om en rases overlegenhet er neppe til stede i noen særlig grad i hva vi kan kalle dagens rasisme i Norge. En gjennomsnittlig rasist har sannsynligvis ingen problemer med å forholde seg til at inderen i butikken har en universitetsgrad. Det han imidlertid har problemer med, er at inderen er der overhodet og at han ikke liker at inderen er der. Å uttale dette, burde være dagens betydning av rasismebegrepet.

Ved å holde i hevd rasisme som et begrep på rasediskriminering av gammel dags type er begrepet blitt noe man bruker for å ufarliggjøre dagens fremmedfiendtlige holdninger – og det brukes retorisk for å legitimere uttalelser av slike holdninger offentlig. Et eksempel er når eldre damer på Stovner trygt kan stå frem i avisen og håpe at den som skal drive den nye kiosken, ikke er utlending, samtidig som de bedyrer at de ikke er rasister. Rasismebegrepet er et sterkt begrep fordi det er så historisk ladet, og det bør nettopp derfor ikke forsvinne som en samtidets betegnelse ved å defineres som gammeldags raseideologi. La rasismebegrepet stå for det det er! Det innebærer at man ikke vil bo i samme land som, og ikke vil dele det landets goder med, mennesker som ikke er norske. Det er kanskje ikke rasisme å mislike hvitløkslukkt i oppgangen eller grønne balkonger, men veien fra legitimt å kunne uttale dette til å kaste ut en utlending fra borettslaget fordi han er fremmed, er ikke lang. En slik handling er rasisme.

Når politiske partier gir fremmedfrykten eller «ikke like utlendinger»-holdninger et politisk språk, bør det ærlige ordet rasisme være en del av vokabularet.

Norsk i Norge!

Av Hieu Quy Hoang, Oslo

Jeg kommer fra den tredje verden og skriver på vegne av mange innvandergrupper i Norge. Jeg synes at innvandrere, og spesielt muslimske innvandremiljøer, selv må ta en stor del av ansvaret for fremmedfrykten i Norge. Å respektere lover og regler i det landet man selv har valgt å komme til, og å forholde seg til dets kultur, burde være en selvfølge. Hvordan skal det gå hvis alle folkegrupper her i landet går inn for å kreve særordninger og forlange at skolens undervisningsmønster endres av hensyn til deres egen tro, religion og skikker? Det er tragisk at de ikke forstår at denne typen tankegang har vært med på å ødelegge for oss alle og har skapt avstand mellom nordmenn og innvandrere. Det siste kommunevalget har gitt innvandrerne et klart signal om at de ikke lenger er velkomne, og at de som er her, ikke gjerne kan pakke kofferten.

Jeg har selv familiemedlemmer og slekt av både første og annen generasjon i USA, og ingen av dem har noen gang fått morsmålsundervisning på skolen der. Likevel snakker de godt på sitt morsmål. Det er foreldrenes og hver enkelt families ansvar å sørge for at barna får med seg sin kultur, tradisjoner og sitt morsmål. Vi må slutte å forlange, men bør istedenfor lære våre barn å leve fredelig, yte sitt beste i det samfunnet de lever i, når vi alle vet at vi selv har valgt å komme hit og har det langt bedre og tryggere enn der vi og våre foreldre kommer fra.

FLERE LESERBREV SIDE 8

Aftenposten

GRUNNLAGT 1860 AV CHR. SCHIBSTED
UTGITT AV AFTENPOSTEN A/S
TLF. 22 86 30 00

EINAR HANSEID
Sjefredaktør

PER NORVIK
Politisk redaktør

OLA BERNHUS
Nyhetsredaktør

SVERRE AMUNDSEN
Redaktør

TERJE AVNER
Redaktør

ANNE LISE GJETVIK
Redaktør

KJELL HARBERG
Redaktør

KAARE FRYDENBERG
Adm. direktør

109527